

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного управління, адміністрування та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.н.держ.упр.

_____ Г.В. Ортіна

«_____» _____ 2018р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності **281 «Публічне управління та адміністрування»**

Факультет економіки та бізнесу

2018 – 2019 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Електронне урядування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності **281 «Публічне управління та адміністрування»** – Мелітополь, ТДАТУ - 14 с.

Розробник: к.н.держ.упр., доц. Застрожнікова І.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол № від «___» _____ 2018 року

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та права

д.н.держ. упр., доцент _____ Г.В.Ортіна

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності **28 «Публічне управління та адміністрування»** для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Протокол № _____ від «_____» _____ 2018 року

Голова, доц. _____ А.А. Костякова

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: <u>28 Публічне управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <i>281 «Публічне управління та адміністрування»</i>	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2			
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 6 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	30 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	16 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: ознайомлення студентів з системою електронного врядування сьогодення, різноманітними концепціями та практикою реалізації.

Завдання навчальної дисципліни:

1. оволодіння знаннями із предмету, об'єкту та структури дисципліни «електронне врядування»;
2. формування уявлень про функції та роль у житті держави та суспільства системи електронного врядування;
3. встановлення зв'язку дисципліни з теорією адміністративно-територіального поділу держави.

Для реалізації поставленої мети і завдань студенти повинні отримати комплекс знань із дисципліни «електронне врядування». Програма передбачає теми, вивчення яких є необхідним для оволодіння сукупністю знань та вмінь.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

1. знати особливості взаємин між центром і регіонами з питань використання паливно-енергетичних ресурсів, у формуванні регіональних ринків товарів, капіталів, ринку робочої сили, міграційних процесах, особливості територіальної організації населення і господарства регіонів України;
2. вміти застосовувати одержані знання в практичній діяльності по управлінню територіями різних таксономічних рівнів;
3. знати місце кожного регіону в територіальному розподілі праці;
4. вміти робити експертні та консультаційні висновки по профілю дисципліни;
5. знати механізм рішення регіональних проблем,
6. вміти системно вирішувати регіональні проблеми
7. вміти застосовувати знання з державної політики країн світу під час аналізу вну торішньої та зовнішньої політики української держави;
8. вміти аналізувати та надавати практичні рекомендації політикам.

Міждисциплінарні зв'язки: Міждисциплінарні зв'язки пов'язують курс «електронне врядування» з такими науковими дисциплінами як: міжнародні відносини, геополітика, політологічна регіоналістика, політична психологія, політична антропологія, політична історія.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Сутність та особливості системи електронного урядування»

Тема 1. Концептуальні засади електронного урядування.

Поняття «електронний уряд», історія терміну, його взаємозв'язок з поняттям «електронне урядування». Сутність електронної демократії та інформаційного суспільства. Основні фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування. Принципи та мета електронного урядування. Основні цілі та стратегічні завдання електронного урядування. Основні цілі та стратегічні завдання електронного урядування.

Тема 2. Електронне урядування в Україні. Загальні аспекти, моделі та зарубіжний досвід.

Етапи впровадження електронного урядування в Україні. Ризики впровадження електронного урядування. Моделі електронного урядування. Головні умови успішного впровадження електронного урядування. Нормативно-правове забезпечення електронного урядування.

Тема 3. Електронна демократія та електронна держава. Електронна демократія: сутність, мета, завдання. Цілі е-демократії. Політичні умови успішного впровадження електронної демократії та електронного урядування. Сектори та інструменти електронної демократії. Електронний парламент. «Цифрова нерівність».

Тема 4. Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Основи державної політики. Суб'єкти та об'єкти державної політики України. Основи державної політики в сфері електронного урядування. Особливості інформаційно-технологічної інфраструктури як об'єкта державного управління. Концепція та стратегія розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Тема 5. Основи системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Основні системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Система індикаторів SIBIS. Система індикаторів WSIS. . Основні індекси рівня розвитку інформаційного суспільства. Національна системи індикаторів (індексів) розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Змістовий модуль 2. «Побудова та розвиток інформаційного суспільства та електронного урядування в Україні»

Тема 6. Зарубіжний та вітчизняний досвід побудови системи електронного урядування.

Основні підходи та моделі побудови електронного уряду. Елементи електронного уряду. Портал державних послуг – фронт-офіс е-уряду. Телекомунікаційне середовище (мережева інфраструктура) е-уряду. Системи міжвідомчої електронної взаємодії уряду. Інфраструктура електронної ідентифікації та авторизації. Прикладні системи, що забезпечують окремі е-сервіси та послуги е-уряду. Системи забезпечення прийняття рішень. Впровадження елементів електронного урядування в Україні.

Тема 7. Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Стандартизація в електронному урядуванні.

Національні програми реформ як складові розбудови сучасної національної системи е-урядування. Концепція інформатизації: нормативно-правове забезпечення. Концепція розвитку інформаційного суспільства. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. Сучасні державні проекти з розвитку е-урядування та їх законодавче забезпечення.

Тема 8. Інформаційна інфраструктура електронного урядування.

Інформаційний простір та інформаційні ресурси. Телекомунікаційні та інформаційно-комунікаційні системи. Заходи щодо розвитку інформаційної інфраструктури. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис. Мережа інтернет як основа електронного урядування. Державна політика у сфері інформації та комунікації.

Тема 9. Інформаційні ресурси.

Державна політика та державне управління розвитком електронних інформаційних ресурсів. Стан національних електронних інформаційних ресурсів.

Тема 10. Електронні адміністративні послуги Категорійно-понятійний апарат.

Електронне урядування, як фактор підвищення якості публічних послуг.

Критерії оцінки якості електронних адміністративних послуг.

Тема 11. Інформаційна безпека в електронному урядуванні

Державна політика інформаційної безпеки. Категорійно-понятійний апарат з питань інформаційної безпеки та захисту інформації. Загальна структура нормативно-правової бази забезпечення інформаційної безпеки. Доктрина інформаційної безпеки. Концепція технічного захисту інформації. Стратегія національної безпеки в інформаційній сфері. Основні принципи та задачі захисту інформації.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					балів
			годин					
			лек	лаб.	пр.	СРС		
Змістовий модуль 1								
1	Лекція 1	Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування	2	-	-	-	--	
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2	
2	Практична робота 1	Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування. Етапи впровадження електронного урядування			2			
	Лекція 2	Електронне урядування в Україні. Загальні аспекти, моделі та зарубіжний досвід	2		-			
	Самостійна робота 2	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	5	2	
3	Лекція 3	Електронна демократія та електронна держава	2	-	-	-	-	
	Самостійна робота 3	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	1	
4	Лекція 4	Електронна демократія та електронна держава	2	-	-	-	-	
	Практична робота 3	Електронна демократія та електронна держава. Електронне урядування як обов'язкова умова розвитку електронної демократії	-	-	2	-	3	
	Самостійна робота 4	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2	
5	Лекція 5	Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування	2	-	-	-	3	
	Самостійна робота 5	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	5	1	
6	Лекція 6	Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування	2	-	-	-	-	
	Практична робота 3	Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування	-	-	2	-	2	
	Самостійна робота 6	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	2	

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	пр.	СРС	
7	Лекція 7	Основні системи оцінки розвитку інформаційного суспільства	2	-	-	-	-
	Самостійна робота 7	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	2
<i>ПМК1</i>		Підсумковий контроль за модуль 1					10
<i>Всього за змістовий модуль 1 – 73 год.</i>			14	-	6	45	35
Змістовий модуль 2							
8	Лекція 8	Зарубіжний та вітчизняний досвід побудови системи електронного урядування	2	-	-	-	-
	Самостійна робота 8	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	5	2
9	Лекція 9	Зарубіжний та вітчизняний досвід побудови системи електронного урядування	2				
	Практична робота 4	Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження електронного урядування. Проблеми інтеграції інформаційного простору України у світову інформаційну спільноту	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 9	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2
10	Лекція 10	Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Стандартизація в електронному урядуванні	2	-	-	-	-
	Самостійна робота 10	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	1
11	Лекція 11	Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Стандартизація в електронному урядуванні	2	-	-	-	-
	Практична робота 5	Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Концепції розвитку інформаційного суспільства в Україні. Концепція розвитку електронного урядування в Україні			2		
	Самостійна робота 11	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	5	2
12	Лекція 12	Інформаційна інфраструктура електронного урядування	2	-	-	-	2
	Самостійна робота 12	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	2

13	Практична робота 6	Інформаційна інфраструктура електронного урядування. Упровадження систем електронного документообігу: робота з електронними документами	-	-	2	-	-
	Лекція 13	Інформаційні ресурси	2	-	-	-	3
	Самостійна робота 13	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	1
14	Лекція 14	Електронні адміністративні послуги	2	-	-	-	-
	Самостійна робота 14	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	4	1
15	Лекція 15	Інформаційна безпека в електронному урядуванні	2	-	-	-	3
	Практична робота 7-8	Інформаційно-аналітичне забезпечення електронного урядування. Електронні адміністративні послуги. Упровадження інформаційних систем управління діяльністю державних установ. Інформаційна безпека в електронному урядуванні. Система органів влади, що відповідають за інформаційну безпеку та захист інформації			4		
	Самостійна робота 15	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	5	1
<i>ПМК 2</i>		Підсумковий контроль за модуль 2					10
<i>Всього за змістовий модуль 2 – 77 год.</i>			16		10	45	35
<i>Екзамен</i>							30
<i>Всього з навчальної дисципліни – 150 год.</i>							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВІ: МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Поняття «електронний уряд», історія терміну, його взаємозв'язок з поняттям «електронне урядування».
2. Сутність електронної демократії та інформаційного суспільства.
3. Основні фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування.
4. Принципи та мета електронного урядування.
5. Основні цілі та стратегічні завдання електронного урядування
6. Етапи впровадження електронного урядування в Україні.
7. Ризики впровадження електронного урядування.
8. Моделі електронного урядування.
9. Головні умови успішного впровадження електронного урядування.
10. Нормативно-правове забезпечення електронного урядування.
11. Електронна демократія: сутність, мета, завдання.
12. Цілі е-демократії.
13. Політичні умови успішного впровадження електронної демократії та електронного урядування.
14. Сектори та інструменти електронної демократії. Електронний парламент.
15. «Цифрова нерівність».
16. Основи державної політики в сфері електронного урядування.
17. Особливості інформаційно-технологічної інфраструктури як об'єкта державного управління.
18. Концепція та стратегія розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
19. Основні системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
20. Система індикаторів SIBIS.
21. Система індикаторів WSIS.
22. Основні індекси рівня розвитку інформаційного суспільства.
23. Національна системи індикаторів (індексів) розвитку інформаційного суспільства в Україні.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Основні підходи та моделі побудови електронного уряду.
2. Елементи електронного уряду.
3. Портал державних послуг – фронт-офіс е-уряду.
4. Телекомунікаційне середовище (мережева інфраструктура) е-уряду.
5. Системи міжвідомчої електронної взаємодії уряду. Інфраструктура електронної ідентифікації та авторизації.
6. Прикладні системи, що забезпечують окремі е-сервіси та послуги е-уряду. Системи забезпечення прийняття рішень.
7. Впровадження елементів електронного урядування в Україні.
8. Національні програми реформ як складові розбудови сучасної національної системи е-урядування.
9. Концепція інформатизації: нормативно-правове забезпечення. Концепція розвитку інформаційного суспільства.
10. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. Сучасні державні проекти з розвитку е-урядування та їх законодавче забезпечення.
11. Електронний документообіг.
12. Електронний цифровий підпис.
13. Мережа інтернет як основа електронного урядування. Державна політика у сфері інформації та комунікації.
14. Державна політика та державне управління розвитком електронних інформаційних ресурсів.
15. Електронне урядування, як фактор підвищення якості публічних послуг.
16. Критерії оцінки якості електронних адміністративних послуг.
17. Державна політика інформаційної безпеки.
18. Категорійно-понятійний апарат з питань інформаційної безпеки та захисту інформації.
19. Загальна структура нормативно-правової бази забезпечення інформаційної безпеки.
20. Доктрина інформаційної безпеки.
21. Концепція технічного захисту інформації.
22. Стратегія національної безпеки в інформаційній сфері.
23. Основні принципи та задачі захисту інформації.

1. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Асеев Г. Г. Электронный документооборот : учебник / Г. Г. Асеев. - К. : Кондор, 2007. – 500 с.
2. Дубов Д. В. Основи електронного урядування : навч. посіб. / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. - К. : ЦНЛ, 2006. - 175 с.
3. Дубов Д. В. Основи електронного урядування. Навчальний посібник / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. - К.: Центр навчальної літератури, 2012. - 176 с.
4. Електронне урядування : метод. рек. / уклад. С. А. Чукут. - К. : Вид-во НАДУ, 2007. - 46 с.
5. Система електронного документообігу в державному управлінні : навч.-метод. посіб. / укл. : І. В. Клименко, К. О. Линьов.- К. : НАДУ, 2006. - 31 с.
6. Шевчук О.Б., Голобуцький О.П. Електронний уряд. – К.: Атлант UMS, 2002. – 173 с.
7. Опорний конспект лекцій з курсу «Електронне урядування» / С.А. Чукут, О.Б. Кукарін. – К.: Вид-во НАДУ, 2009. – 80 с.
8. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. [Електронний ресурс] - <http://dki.org.ua/files/Concept-E-Government.doc>
9. Клименко І.В., Линьов К.О. Технології електронного урядування. – К: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.
10. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.

Додаткова:

1. Приймак Ю. Технологія управління інформаційними ресурсами в електронному урядуванні // Збірник наукових праць НАДУ при Президентіві України. - К., 2009. - Вип. 2. - С. 109-118.
2. Куспляк І. С. Використання технологій електронного урядування для ефективної взаємодії інститутів державної влади та суспільства // Демократичне урядування: наука, освіта, практика : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 29 трав. 2009 р.) : [у 4 т. / за заг. ред. В. П. Приходька, С. В. Загороднюка]. - К., 2009. - Т. 3. - С. 108-110.
3. Ключевський В. І. Практика організації електронного документообігу в органах виконавчої влади: регіональний аспект // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : зб. наук. пр. ХНТУ / [голова ред. кол. В. Г. Бутенко]. - Херсон, 2010. - Вип. 2 (3). - С. 121-125.
4. Вуколов В. Електронні документи: досвід країн Європейського Союзу // Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали 6-ї регіон. наук.-практ. конф. (14 трав. 2009 р., м. Дніпропетровськ) / [за заг. ред. Л. Л. Прокопенка]. - Д., 2009. - С. 43-45.

5. Демещик А. Досвід надання адміністративних послуг в електронному вигляді на прикладі пілотних проектів Одеської області / А. Демещик, І. Куспляк // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ / [голов. ред. М. М. Іжа]. - О., 2009. - Вип. 3 (39). - С. 192-196.
6. Береза А. В. Стан розвитку електронного урядування в Україні / А. В. Береза // Держава і право : зб. наук. пр. : Юридичні і політичні науки. - К., 2009. - Вип. 46. - С. 605-610.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuuv.gov.ua/vernadsky/e-texts/archive/noos.html>.
2. http://nnmoiseev.ru/zyat_ifo.htm.
3. <http://www.soc.pu.ru:8101/publications/jssa/1999/3/5stichw.html>
4. philosophy.ru/library/plato/01/0.html
5. historybook.at.ua/news/2009-09-24-92
6. www.obretenie.info/txt/augustin/o_grade_bojem.htm
7. lib.ru/INOOLD/MOR/utopia.txt
8. lib.aldebaran.ru/.../kampanella.../kampanella_tommazo_gorod_solnca/
9. www.politlogia.narod.ru/g/Gobs.htm
10. www.marxists.org/russkij/lenin/works/lenin007.htm
11. socioline.ru/.../maks-veber-politika-kak-professiya-i-prizvanie-otryvki